

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

**МАТЕРІАЛИ ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ
СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”**

м. Полтава, 31 березня 2026 р.

УДК 631.527: 631.53

Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 березня 2026 року) / Редкол.: М.М. Маренич (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2026. 176 с.
<http://doi.org/10.5281/zenodo.20050879>

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, а також здобувачів та науковців науково-дослідних установ НААНУ та закладів вищої освіти МОН України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Маренич М.М. – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Юрченко С.О. – завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Тищенко В.М. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Білявська Л.Г. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Кулик М.І. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Шокало Н.С. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Баган А.В. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Рибальченко А.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Криворучко Л.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Барат Ю.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент.

Рекомендовано до друку засіданням вченої ради Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9 від 27 квітня 2026 року.

ISBN 978-617-8797-29-4

Рибальченко А. М. ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	117
Червона В. Л. ВПЛИВ ФРАКЦІЙНОГО КАЛІБРУВАННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ НА РІВНОМІРНІСТЬ ПОЛЬОВОЇ СХОЖОСТІ	120
Рибальченко А. М. АГРОЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ	122
Філоненко С. В., Самойленко В. В., Дзюба А. В., Кравченко А. В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СИСТЕМ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ ВІД СЕГЕТАЛЬНОЇ РОСЛИННОСТІ	125
Шагурська Н. В. УРОЖАЙНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ	128
Філоненко С. В., Швацький В. А., Климова Т. І. ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНОГО МЕТОДУ БОРОТЬБИ З БУР'ЯНАМИ В ПОСІВАХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	130
Юрченко С. О., Бірюкова В. В. АГРОТЕХНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗСАДНОГО СПОСОБУ ВИРОЩУ- ВАННЯ ЦУКРОВОЇ КУКУРУДЗИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ НАДРАННЬОЇ ПРОДУКЦІЇ	133
Головко М. П., Кулик М. І. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЧАСНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА УМОВ ВИРОЩУВАННЯ	135
Юрченко С. О., Дудка Є. О. ВЛИВ БІОСТИМУЛЯТОРА НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ ОГІРКА ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ГРУНТУ	139
Дика Д. В. УРОЖАЙНІСТЬ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ НАСІННЯ БІОПРЕПАРАТАМИ	143
Юрченко С. О., Коляда Д. Ю. ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	145
Костенко Р. С., Кулик М. І. УРОЖАЙНІСТЬ БІОМАСИ І НАСІННЯ СОРГО ЦУКРОВОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА АГРОЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ	148
Баган А. В., Чамара Р. С. ДЕКОРАТИВНІ ЯКОСТІ ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСЛИН РОДУ <i>Lilium</i>	153
Барат Ю. М., Богун А. І. ОСНОВНІ ХВОРОБИ І ШКІДНИКИ ВІНОГРАДУ ТА ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З НИМИ	155

багатством кольорової палітри робить лілії універсальним інструментом ландшафтного дизайну – від натуралістичних композицій у стилі «прерій» до парадних клумб регулярних садів.

Екологічна пластичність виду також відіграє роль у декоративному садівництві: здатність різних сортів адаптуватися до різного рівня освітлення, типу ґрунтів та кліматичних умов дозволяє використовувати їх у найрізноманітніших агроландшафтних умовах [2].

Таким чином, лілії є яскравим прикладом гармонійного поєднання біологічної досконалості та високої декоративної якості. Подальше вивчення генетичних механізмів, що контролюють ці ознаки, відкриває перспективи для створення нових сортів з покращеними адаптивними властивостями та прогнозованими декоративними характеристиками, що дозволить і надалі використовувати невичерпний потенціал цього унікального роду.

Список літературних джерел

1. Вилегжаніна Л. В. Особливості мікроклонального розмноження роду *Lilium*. Київ: НУБІП, 2025. 51 с.
2. Поліщук В. В., Калюжна Л. В. Морфолого-біологічні та декоративні властивості тюльпанів (порівняльний матеріал із ліліями). *Збірник Уманського НУС*, Умань, 2020. С. 102–111.
3. *Lilium* у J. M. Van Tuyl et al. *Ornamental Crops, Handbook of Plant Breeding*. Springer International Publishing AG, 2018. Т. 20.
4. *Lilium candidum* L. Morphological and anatomical study of the floral parts of lily. *SABRAO Journal of Breeding and Genetics*, 56(6), 2024, С. 2351–2357.

ОСНОВНІ ХВОРОБИ І ШКІДНИКИ ВІНОГРАДУ ТА ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З НИМИ

Барат Ю. М., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики,

к. с-г. н., доцент

Богун А. І., здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

На зниження ефективності вирощення винограду негативно впливає поява грибкових захворювань та шкідників, через яких господарства втрачають близько 60 % винограду. Цей показник вдвічі перевищує витрати на захист цієї ягідної культури. Тому для боротьби з патогенами необхідно забезпечити комплексний захист культури у критичні фази її вегетації.

До основних виноградних хвороб та шкідників відносяться: мілдью, оїдіум, сіра гниль, антракноз, виноградний кліщ (зудень), скосарі (довгоносики) та філоксера [1].

Мілдью (несправжня борошниста роса) – хвороба, яка уражує пагони, грони, листя, вусяки і суцвіття винограду. Спори гриба є джерелом первинної інфекції. На розвиток хвороби впливає туман та зміна температури повітря від 11 до 30 °С. Мільд негативно діє на підвищення асимілятивної поверхні та морозостійкість рослини. Заходами боротьби є вирощення стійких сортів винограду, мульчування ґрунтів, внесення калійно-фосфорних добрив та обробки контактними та системними фунгіцидами.

Оїдіум (борошниста роса). Дана хвороба прогресує в період спекотного літа. Гриб пошкоджує усі зелені частини винограду. Для розвитку хвороби потрібна температура повітря від 5 до 40 °С та вологість від 25 до 95 %. До агротехнічних методів боротьби належать: пасинкування, підв'язування та обламування пагонів, а також боротьба з бур'янами.

Сіра гниль – паразит, з цілорічним циклом розвитку на виноградному кущі. Хвороба завдає сильної шкоди зеленій частині рослини. Методи боротьби з сірою гниллю такі самі, як із мілдью та оїдіумом.

Небезпечною хворобою на насадженнях винограду є антракноз. Джерелом інфекції антракнозу є уражені рослини і рештки зі сумчастим спороношенням. На розвиток хвороби впливають постійні дощі та температура повітря до 40 °С. В середині літа хвороба не прогресує через відсутність постійних дощів. Антракноз впливає на ламкість пагонів культури. Заходами боротьби проти хвороби є: вирощення стійких сортів винограду, обробка контактними та системними фунгіцидами, такими як Хорус, Ридоміл, Танос. [1, 2]

Чорна плямистість (відмирання пагонів) – хвороба, яка уражає зелені органи і здерев'янілі частини кущів винограду. Рослина страждає від чорної плямистості через рани, які з'являються при пошкодженні пагонів. Заходи боротьби: видалення ураженої лози, весняна обробка мідним купоросом до розпускання бруньок та системними фунгіцидами (Квадріс) під час вегетації [2].

Великої шкоди плантаціям винограду завдають не лише хвороби, а і шкідники.

У слині виноградного кліща є фермент, який сприяє поділу клітин листка і зміні його забарвлення. У результаті верхня частина листя покривається галами. Зудень впливає на: деформацію молодого листя і зміну забарвлення старого, пошкодження бутонів та появу коротковузлості у винограду. Найчастіше шкідники поширюються вітром та посадковим матеріалом. Задля захисту ягідної культури від шкідника застосовують обприскування виноградної лози на стадії 1-3 листка акарицидом Вертимек, який має добру трансламінарну дію. Застосовувати його потрібно у травні-червні, якщо кліщ перевищує 5 особин на листок [3, 4].

Скосарі здатні пошкоджувати бруньки, листя та корінці виноградних лоз. Задля боротьби з скосарем впроваджують осінній, весняний та літній обробітки ґрунтів. При наявності більше 3-х личинок на одному м² вносять інсектициди у ґрунт, а при появі трьох жуків на один кущ, проводять два інсектицидні

обробітки: на етапі набубнявіння, розпускання бруньок та під час масового виходу жуків. [5]

Філоксера виноградна була завезена у Європу з Америки в 60-тих роках, де завдала великої шкоди господарствам. У наслідок заселення культури листковою філоксерою погіршується асиміляційна здатність листків, уповільнюється ріст рослин і знижується врожайність винограду. Особливо небезпечна коренева форма філоксери. На багаторічних коренях шкідники утворюють виразки, в які потрапляють гнильні бактерії та сапрофітні гриби, внаслідок чого загибель виноградного куща настає після 3-х років. Найефективнішими заходами боротьби проти шкідника є: заборона використання зараженого садивного матеріалу; використання американських сортів винограду стійких до кореневої форми філоксери; обприскування під час вегетації навесні у фазі 2-3 листків проти личинок листкової філоксери і у фазі 7-9 листків інсектицидом Актеллік. [3, 4].

Отже, успішне вирощування винограду можливе лише за умови своєчасного запобігання, виявлення та системного захисту від шкідливих організмів, яке поєднує в собі агротехнічні, біологічні та хімічні методи боротьби з хворобами та шкідниками цієї ягідної культури.

Список літературних джерел

1. URL:https://www.syngenta.ua/sites/g/files/kgtney1466/files/migration/f/opr_edelitel_vinograd_.pdf
2. URL: https://vinograd-select.com.ua/ua/osnovni_hvorobi_ta_shkidniki_vinogradu.html
3. Мринський І.М., Воеводін В.В. Шкідники винограду : навч. посіб. / за ред. І.М. Мринського. Київ: типографія ТОВ «Принт Медіа», 2020. 520 с.
4. Костенко В.М. Основи виноградарства та переробки винограду: навч. посіб. / Курс лекцій для аспірантів спеціальності Садівництво і виноградарство. Київ, 2023. 127 с.
5. URL: <https://miyvinogradnik.com.ua/skosari/>